

УДК 322:341.76(456.31+477)'06

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2023.46.3>

ДИПЛОМАТИЧНІ ВІДНОСИНИ АПОСТОЛЬСЬКОГО ПРЕСТОЛУ З УКРАЇНСЬКОЮ ДЕРЖАВОЮ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Василь Гоголь

<https://orcid.org/0000-0001-5236-885X>

*ПЗВО «Івано-Франківська академія Івана Золотоустого»,
факультет гуманітарних наук, кафедра богослов'я
вул. Софрона Мудрого, 22, 76019, м. Івано-Франківськ, Україна*

Віталій Деркач

<https://orcid.org/0000-0001-7706-801X>

*ПЗВО «Івано-Франківська академія Івана Золотоустого»,
факультет гуманітарних наук, кафедра богослов'я
вул. Софрона Мудрого, 22, 76019, м. Івано-Франківськ, Україна*

У статті проаналізовано історичні та правові основи налагодження взаємовідносин України з Апостольським Престолом (Ватиканом) на сучасному етапі. Констатовано, що релігія в сучасному світі продовжує залишатися одним із атрибутів політичної нації, тому розробка державної політики в релігійних питаннях, відповідне правове регулювання нових реалій церковно-державних відносин в Україні сприятиме стабільному розвитку нації. Відзначено, що значний вплив греко-католицької та римо-католицької церков на українське суспільство зумовлює актуальність налагодження відносин між Українською державою та Ватиканом. Розрізнено два рівні взаємовідносин з Апостольським Престолом – дипломатичний (між державами Ватикан і Україна) та церковний (між Апостольським Престолом та ГКЦ і РКЦ), показано роль апостольських нунціїв в Україні в розвитку цих двох рівнів відносин у 1990-х – 2000-х роках. Відтак, на основі інтерв'ю секретаря Святого Престолу у відносинах з державами архієпископа Пола Річарда Галлагера 11 липня 2022 р., проаналізовано позицію Апостольського Престолу щодо повномасштабної війни РФ проти України та перспектив відновлення миру в Україні. Особливу увагу приділялось війні інформаційній та світовій реакції на терористичні акти. Звернено увагу на сучасні засоби інформаційно-психологічної протидії та гуманність їх використання. А також важливим акцентом є стосунки між Церквою і державою які розставила російсько-українська війна, яка показала обличчя певних Церков та їхню позицію щодо церковної державності, та світобудови в загальному. Бачимо що держава після цих важких подій на її теренах почала відродження державотворення, та почалося нове формування і сприйняття суспільством розвитку національної ідеї. А також неабияку важливу функцію відіграли дипломатичні відносини на сучасному етапі. Україна привертає до себе багато уваги на міжнародній арені. Це пов'язано з політичними проблемами, у тому числі з війною, а також із загальним переходом від однієї системи до іншої. Дипломатичні відносини між Україною та Ватиканом це більше, ніж стосунки між двома державами. Вони мають неабияке значення у контексті міжконфесійної злагоди на території України.

Ключові слова: Церква, держава, суспільство, державно-церковні відносини, моделі державно-церковних відносин, національна ідея, політика, релігія.

Постановка проблеми. У сучасному суспільстві постійно виникають та розвиваються складні, динамічно-диференційовані процеси, які характеризуються цілісністю, стійкістю та здатністю як впливати одні на одних, так і на розвиток людства. Функціонування суспільних процесів супроводжується виникненням особливих соціальних норм та

цінностей, що забезпечують функціонування суспільства. При цьому особливе значення для регулювання суспільних відносин відіграє право та релігія, оскільки саме ці елементи визначають нормальний стан функціонування суспільства в цілому і людини в ньому. У зв'язку з цим в науці приділяється особлива увага питанню співвідношення права та релігії. Після Революції гідності та у дні кривавого протистояння наша держава переживає процес національного відродження, повернення до реалізації ідеї розбудови національної, правової та ідеологічної системи з урахуванням традиційних та релігійних витоків права. Зокрема, сьогодні відбувається активізація зусиль щодо визначення зв'язку права з релігійними нормами, закономірностей духовного розвитку суспільства. Це зумовлює необхідність проведення комплексного дослідження, особливостей взаємовідносин Церкви і держави, оскільки релігійні норми, за допомогою яких здійснюється регулювання окремих сфер суспільного життя, не стали предметом дослідження науковців у багатьох сферах: правознавств, соціологів, філософів тощо. Особливо актуальним це дослідження стало внаслідок конфлікту між українськими православними Церквами у січні 2018 року. Особливі акценти у стосунках між Церквою і державою розставила російсько-українська війна, яка показала обличчя певних Церков та їхню позицію щодо церковної державності, та світобудови в загальному.

Вектор дослідницької роботи був зумовлений проблеми державно-церковних відносин в сучасній Україні були які залишаються в центрі підвищеної уваги як науковців, так і органів державної влади, громадських і релігійних організацій. Вони мають високий рівень суспільної актуалізації. Їх осмислення в практичному, а також і в теоретичному сенсі є, важливим і необхідним характером поставлених завдань. Розв'язання таких стало можливим завдяки комплексу загальнонаукових та спеціально-наукових методів дослідження. Водночас, задля збереження об'єктивного підходу, аналізуючи складні аспекти досліджуваної проблематики, ми цілкоміто абстрагувалися від упереджень щодо урядів, політичних партій чи організацій, а також пошуку «правих» чи «винуватих».

Метою статті є аналіз взаємовідносин Католицької Церкви і Української держави на сучасному етапі. Усе це зумовлює постановку наступних завдань: з'ясувати історичні та правові основи налагодження взаємовідносин України з Апостольським Престолом; охарактеризувати в цьому контексті діяльність апостольських нунцій, в Україні, описати сучасні моделі державно-церковних відносин в Україні, показати позицію Ватикану щодо війни РФ проти України.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до законодавчої бази в Україні діє принцип відокремлення релігійних об'єднань від держави. Однак традиційно існує значний вплив релігійних інститутів на суспільні відносини, політичні події, що пояснюється історичним значенням релігійних об'єднань у житті слов'янських народів та специфікою національного менталітету, основною складовою якого є релігійна духовність. Історія показала, що роль релігії в націєтворчих процесах є значною і навіть вирішальною, особливо там, де структура націєтворчої етнічної групи цілком узгоджується з релігійним обрамленням [4, с. 215].

Релігія була і залишається основним атрибутом, який відрізняє сформовану націю від еталонних спільнот. Національно орієнтована етнічна група, хоч і втратила інші важливі атрибути своєї колективної ідентичності (мову чи спільну територію), здатна будувати відчуття власної ідентичності навколо конкретних релігійних об'єднань. Релігія може бути інструментом впливу на суспільство, а певна Церква чи релігійне об'єднання може бути виразником національних ідей, які стимулюють об'єднання громадян навколо спільної цілі [2].

Слід зазначити, що в контексті політики мультикультуралізму не можна говорити про об'єднання релігійних течій і конфесій, а потрібно акцентувати увагу на співпраці всіх церков і релігійних об'єднань, що є ключовим в інтересах українського народу. Крім того, в Україні досі точиться дискусія про вплив Української православної церкви Московського патріархату на суверенітет держави. Проблемою для української влади є та закономірність, що центри, пов'язані з Українською Православною Церквою Московського Патріархату, розташовані переважно на сході та півдні країни, а решта Православних Церков і Українська Греко-Католицька Церква – на заході та в центрі. Тому одним із важливих напрямків діяльності держави є вироблення відповідної політики у релігійних питаннях. Функціонування державних структур у контексті розробки моделі відносин держави з релігійними об'єднаннями має бути включено у відповідне правове поле, яке б гарантувало повну реалізацію конституційних норм [7].

На сьогодні Україна привертає до себе багато уваги на міжнародній арені. Це пов'язано з політичними проблемами, у тому числі з війною, а також із загальним переходом від однієї системи до іншої. Дипломатичні відносини між Україною та Ватиканом це більше, ніж стосунки між двома державами. Вони мають неабияке значення у контексті міжконфесійної злагоди на території України, адже католицизм, представлений греко-католицькою і римо-католицькою церквами, а їх сумарний відсоток вірних становить понад 22% з усіх українців [6]. У 1992 році молодій незалежній Україні для повноцінного розвитку було необхідно налагоджувати дипломатичні відносини та встановлювати стабільне партнерство зі світовими лідерами, у тому числі для передачі від них досвіду у подоланні багатьох проблемних питань. Тоді одним з партнерів нашої держави став Ватикан [2, с. 15]. Варто зазначити, що двосторонні відносини між нашою державою і Католицькою Церквою проходять на двох рівнях: перший – держава Ватикан – держава Україна; другий – католицькі релігійні інституції – Україна. Відтак, 8 лютого 1992 року було офіційно встановлено дипломатичні відносини між Святим Престолом і Містом-державою Ватикан – з одного боку та Україною – з іншого. 9 лютого 1992 року Папою Римським Іваном Павлом II було опубліковане бреве (декрет) «Ucrainam Nationem», яким канонічно створена Апостольська нунціатура (посольство) в Україні. Протягом тривалого історичного періоду однією з провідних та найбільш впливових міжнародних релігійних структур є Католицька Церква, відтак її вплив на Україну і українців не слід применшувати [2, с. 15–16].

Католицька Церква зробила значний внесок у становлення європейської та глобальної дійсності, в тому числі і у сферу політики. В міжнародних відносинах Святий Престол дотримується нейтралітету і займається насамперед посередництвом. Католицька Церква сама по собі не є суб'єктом міжнародного права і не може самостійно брати участь у зовнішній політиці, відтак її діяльність базується на подвійному представництві. По-перше, участь Святого Престолу у міжнародних організаціях, насамперед, з духовною місією (наприклад, ОБСЄ, Організація із заборони хімічної зброї та багато інших). По-друге, інтереси Католицької Церкви представлені державою Ватикан в міждержавних політичних відносинах. Зокрема, через участь у міжнародних міжурядових організаціях, в основному технічного характеру, наприклад, Міжнародному союзі електрозв'язку та Всесвітньому поштовому союзу [6]. Повертаючись до історії українсько-ватиканської дипломатії, слід згадати перших Апостольських нунцій, тобто дипломатичних представників Папи Римського, в Україні. Ними були: архієпископ Антоніо Франко (1992–1999), архієпископ Микола Етерович (1999–2004), архієпископ Іван Юркович (2004–2011), архієпископ Томас Едвард Галліксон (2011–2015), архієпископ Клаудіо Гуджероті (2015–2020). Вже з 15 червня 2021 року чинним на сьогодні послом Святого Престолу в Україні є Архієпископ Вісвальдас Кульбокас.

Однак, українське посольство у Ватикані було створене лише у 2000 році. Після цього контакти між державами значно активізувались, що зробило можливим перший апостольський візит Папи Римського Івана Павла II в Україну, який відбувся у 2001 році [2, с. 16].

Варто також відзначити, що найбільш важливі серед великої кількості двосторонніх зустрічей в українсько-ватиканських відносинах – це є контакти між лідерами Святого Престолу і України. Перша зустріч Президента Леоніда Кучми з Папою Римським Іваном Павлом II відбулась у рамках зустрічі Папи з президентами ряду держав Східної Європи 3 червня 1997 р. у м. Гнезно (Польща). Під час офіційного візиту до Італійської Республіки 2 травня 1995 р. Л. Кучма вперше відвідав Ватикан, де мав зустріч з Іваном Павлом II, а також з важливими представниками і дипломатами Апостольської столиці. 20 листопада 2015 р. відбувся візит до Ватикану Президентом України Петром Порошенком, під час якого він мав аудієнцію з Папою Римським Франциском [6]. 8 лютого 2020 року відбувся офіційний візит Президента України Володимира Зеленського до Ватикану. У ході зустрічі відбулася зустріч з Святішим Отцем. Під час розмови Папа Франциск запевнив українську сторону у підтримці та наголосив на необхідності відновлення миру в Україні [5]. Повертаючись до історичних подій, треба відзначити, що сам Папа Іван Павло II теж відвідав Україну з офіційним візитом, який тривав з 23 по 27 червня 2001 р. Цей візит став найважливішою подією у стосунках між Святим Престолом і Україною за період 30-річної історії дипломатичних відносин між ними. До програми візиту ввійшли заходи, як церковні: Єпископ Рима звертався до вірних як Глава Католицької Церкви, а також політичні, де Папа, передусім, виступав як моральний авторитет світового масштабу і Глава Держави Ватикан [6]. Промови Івана Павла II під час політичних заходів, передусім, давали морально-духовні орієнтири слухачам, окрім того, Папа висловлювався щодо геополітичного місця України. Понтифік звернувся різних суспільних груп держави. Зокрема, політичним діячам він заповів чинити спокусі, не використовувати владу для особистих чи групових інтересів», представникам бізнесу – дивитись «на особу, а не на прибуток, як мету кожної економіки». Молоді Папа висловив побажання не переходити від «неволі комуністичного режиму до неволі споживання» [5]. Крім цього, у своїх промовах Папа Римський підкреслював, що геополітичне розташування України є особливим, що вона є державою, яка покликана бути «межею і дверима між Сходом і Заходом» [3, с. 29]. На сьогодні важливим моментом двосторонньої українсько-ватиканської співпраці є гуманітарна діяльність, зокрема, допомога постраждалим внаслідок війни в Україні. Дипломатичні відносини між Україною та Ватиканом розвиваються у позитивному ключі і у достатньо динамічному темпі, зважаючи на загальні тенденції політики нашої держави. Не варто забувати про актуальність та користь міждержавного діалогу з Ватиканом. Зокрема, такий зв'язок сприяє як внутрішній стабільності України, так і виявленню нових можливостей в зовнішніх політичних відносинах. Наприклад, в процесі налагодження конкретного політичного, економічного та культурного обміну з державами, де католицизм грає суттєву роль, участь Ватикану є виключною [3, с. 30].

З початку широкомасштабної фази російсько-української війни (з лютого 2022 року) українці на всіх рівнях, від дипломатів і до простих громадян, почали шукати підтримки, в тому числі і дипломатичної у представників різних держав та релігійних організацій цивілізованого світу. Відповідно прохальний клич про допомогу був спрямований до Святішого Отця, який для багатьох українців католиків (і не тільки) є моральним авторитетом, гідним пошани та наслідування. Однак через брак належного пояснення і певних термінологічних розбіжностей українці «засудили» неоднозначні висловлювання Папи Франциска щодо війни в Україні [15].

Спробуємо виокремити офіційну позицію Святого Престолу та визначити, чи не суперечить вона приватним думкам Понтифіка. Вже з 8 квітня 2022 року офіційний інтернет-ресурс Апостольської Нунціатури в Україні у своїх публікаціях розвінчує міфи та наклепи щодо позиції Папи Франциска та дипломатів Святого Престолу щодо ситуації в Україні. Утім найбільше уваги бажаємо приділити саме «живому слову», сказаному в інтерв'ю 11 липня 2022 року єзуїтському журналу *America*, секретаря Святого Престолу у відносинах з державами архієпископа Пола Річарда Галлагера [8].

У своєму інтерв'ю Його Еміненція заявив, що головним пріоритетом Папи Римського на даний момент є візит в Україну, зустріч з українською владою, зустріч з українським народом і Українською Католицькою Церквою. У розмові Архієпископ Галлагер розповів про те, як бачить геополітичну ситуацію у світі та в Україні зокрема дипломати Святого Престолу та Святіший Отець особисто [9]. Його Екселенція, вважає, що Українсько-російська війна – це ситуація безпрецедентного конфлікту та поляризації. Повертаючись до ранньої заяви Папи про те, що ми переживаємо «Третю світову війну по шматках», всі думали, що він говорить нісенітницю або принаймні дуже необачно, але все виявилось правильним. Цікавим є той факт, що майже скрізь у світі існує певна форма конфлікту; це може бути не війна, а соціальна поляризація чи конфлікт між різними політичними системами в даній країні [8]. Але, безумовно, найбільше тривожить те, як вважає Архієпископ Галлагер, що справжня небезпека полягає в тому, що у нас є центри конфлікту по всьому світу, й існує загроза того, що буде якесь перехресне зараження, і що всі точки раптово з'єднаються, і ми опинимося в конфлікті у світі, не лише в регіонах чи країнах і континентах, а у світі конфлікту. Єпископ переконаний, що пряме подолання конфлікту – це те, над чим ми повинні працювати, чи то на політичному, чи на дипломатичному, чи на церковному рівні, ми повинні визнати реальність цього конфлікту та спробувати його вилікувати [8]. Ми повинні намагатися зробити так, щоб наші багатонаціональні, багатосторонні інституції працювали краще. Ми повинні зробити Організацію Об'єднаних Націй виразною в протистоянні та вирішенні певних проблем у світі. І якщо потрібно, то, можливо, ці інституції варто реформувати. Ось, наприклад, у Європі, Організація з безпеки та співробітництва більш-менш паралізована. Над цим, треба якось працювати, роблячи її роботу більш ефективною та активною [9]. Ватиканський дипломат переконаний, що організації, що були покликані зберігати мир у світі та ще більше працювати над його зміцненням самі по собі ослабли. Принаймні у нас все ще є інституції, у нас все ще є добра воля; але так, ці інституції, ймовірно, погано служать світові. Однак Папа дуже відданий багатосторонності в дипломатії. Він вірить у багатосторонню систему, навіть він вірить у реформовану та оновлену багатосторонню систему, яка більше підходить до викликів ХХІ століття [8]. Люди завжди говорять про організації, засновані на правилах, але, очевидно, люди вибірково ставляться до правил, діють за принципом: я дотримуюся правил, якщо це мені підходить; інакше – ні. І це дуже небезпечно. Архієпископ Галлагер вважає, що попри значний розвиток дипломатії у світі, зараз у міжнародних відносинах глибока криза. Визнаючи кризу та повертаючись до старого значення кризи, ми повинні зрозуміти можливості, які надає нам поточна криза, зробити все можливе, щоб запровадити покращення та змусити все працювати [9].

Святий Престол в особі свого головного дипломата заявив, що міжнародне співтовариство зобов'язане зберегти надію на діалог, надію на переговори. Частиною ролі Святого Престолу в цей період є, не ігноруючи насильство та конфлікти, водночас постійно наголошувати: «Зрештою, ми повинні говорити; зрештою, повинні бути переговори; зрештою має відбутися відновлення миру» [8]. Святий Престол підтримує суверенітет і територіальну

цілісність України. Це відправна точка від якої потрібно трактувати усю політику Ватикану в цьому питанні. Домовлятися з іншими, особливо, коли йде мова про росіян – це справа виключно українців. Протягом багатьох десятиліть, наприклад, Ватикан поважав суверенітет і територіальну цілісність балтійських країн під час радянської окупації і ніколи не змінював своїєї позиції в цьому питанні. У свою чергу це було високо оцінено цими країнами, особливо коли вони відновили незалежність після розпаду Радянського Союзу [9].

Грунтуючи свою думку на офіційному інтерв'ю Архієпископа Галлагера та аналізуючи слова Святішого Отця з його проповідей та звертань, можемо прийти до висновку, що попри особливості візії Папи Франциска щодо багатосторонньої дипломатії, найважливішою метою українсько-ватиканських відносин на сьогодні залишається питання відновлення миру в Україні.

Висновки та перспективи дослідження. Сучасні події в Україні підтверджують тезу науковців про значний взаємозв'язок та взаємовплив релігії та політики в цілому, зокрема вплив Церкви на формування політичної нації. Це обумовлює необхідність розробки державної політики і правового регламентування церковно-державних відносин. У цьому контексті особливе місце належить відносинам між Українською державою та Апостольським Престолом. Зважаючи на значний вплив двох Католицьких Церков в Україні (греко-католицької та римо-католицької) на суспільство та міжнародні відносини, особливою актуальності набуває позиція Апостольського Престолу в умовах сучасної російсько-української війни. На основі інтерв'ю архієпископа Пола Річарда Галлагера 11 липня 2022 р. можна стверджувати, що Апостольський Престол, попри неоднозначне сприйняття окремих висловлювань Папи Франциска, все ж таки сформував чітку, комплексну позицію щодо повномасштабної війни РФ проти України та перспектив відновлення миру в Україні.

Список використаної літератури

1. Апостольська Нунціатура в Україні. URL: <https://nunciaturekyiv.org/uk/> (дата звернення: 15.02.2023).
2. Гев'юк А. Дипломатична діяльність Святого Престолу в сучасних міжнародних відносинах. *Науковий вісник УжНУ Політологія. Соціологія. Філософія*. 2010. № 14. С. 161–165. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/8129>
3. Козлов В. Відносини між Святим Престолом та Україною (1992–2005). *Вісник КНУ. Міжнародні відносини*. 2006. № 33-34. С. 29–34. URL: <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/knu/article/view/1929/1693>
4. Краснопольська Т. Механізм взаємодії Церкви та держави в Україні: характеристика основних. *Актуальні проблеми політики*. 2015. № 55, С. 215–223. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/3206?locale-attribute=en>
5. Україна-Ватикан: 25 років дипломатичних відносин. Радіо Ватикану. URL: http://uk.radiovaticana.va/news/2017/02/08/25_річниця_дипломатичних_стосунків_між_україною_та_ватиканом/1291247 (дата звернення: 15.02.2023).
6. Українсько-ватиканські відносини. Офіційний сайт Посольства України при Святому Престолі. URL: <https://vatican.mfa.gov.ua/> (дата звернення: 15.02.2023).
7. Шаправський С. Конституційно-правове забезпечення державно-церковних відносин країн центрально-східної Європи. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. 2014. № 11. С. 154–168. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NznuoairD2009_2014_11_17
8. It's clear what the Vatican is thinking on Ukraine. The Pillar. URL: <https://www.pillaratholic.com/its-clear-what-the-vatican-is-thinking/> (дата звернення: 15.02.2023).

9. Szefer watykańskiej dyplomacji: wizyta na Ukrainie priorytetem papieża. Deon.PL. URL: <https://deon.pl/kosciol/szefer-watykanskiej-dyplomacji-wizyta-na-ukrainie-priorytetem-papieza,2165825> (дата звернення: 15.02.2023).
10. Tatarenko L. Instytucje religijne i polityka na Ukrainie: zagadnienie tożsamości w czasach wojny. *Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej*. 2017. № 15, z. 1. S. 13–41. URL: <https://ies.lublin.pl/rocznik/riesw/2017/1/1/>

DIPLOMATIC RELATIONSHIPS BETWEEN THE APOSTOLIC SEE AND THE UKRAINIAN STATE AT THE PRESENT STAGE

Vasyl Hohol

<https://orcid.org/0000-0001-5236-885X>

*Private Institution of Higher Education "Ivano-Frankivsk Academy of Ivan Zolotoustyi",
Faculty of Humanities, Department of Theology
Sofron Mudryi str., 22, 76019, Ivano-Frankivsk, Ukraine*

Vitaliy Derkach

<https://orcid.org/0000-0001-7706-801X>

*Private Institution of Higher Education "Ivano-Frankivsk Academy of Ivan Zolotoustyi",
Faculty of Humanities, Department of Theology
Sofron Mudryi str., 22, 76019, Ivano-Frankivsk, Ukraine*

The article analyzes the historical and legal foundations of establishing relationships between Ukraine and the Apostolic See (Vatican) at the current stage. It is established that religion in the modern world continues to be one of the attributes of a political nation, therefore the development of state policy in religious matters, and appropriate legal regulation of the new realities of church-state relations in Ukraine will contribute to the stable development of the nation. It is noted that the significant influence of the Greek-Catholic and Roman-Catholic churches on Ukrainian society determines the urgency of establishing relations between the Ukrainian state and the Vatican. Two levels of relations with the Apostolic See are distinguished – diplomatic (between the Vatican and Ukraine) and ecclesiastical (between the Apostolic See and GCC and RCC), also it is shown the role of apostolic nuncios in Ukraine in the development of these two levels of relationships in the 1990s – 2000s. Therefore, based on the interview of the secretary of the Holy See in relations with the states of Archbishop Paul Richard Gallagher on July 11, 2022, there was analyzed the position of the Apostolic See regarding the full-scale war of the Russian Federation against Ukraine and the prospects for restoring peace in Ukraine. Special attention was paid to the information war and the world's reaction to the terrorist acts. Attention is paid to modern means of informational and psychological countermeasures and the humaneness of their use. Also, an important emphasis is made on the relationship between the Church and the state, which was established by the Russian-Ukrainian war, which showed the face of certain churches and their position regarding church statehood and the world structure in general. We see that the state, after these difficult events on its territory, began the revival of state formation, and a new formation and perception by the society of the development of the national idea. At the present stage, diplomatic relationships have played a very important role. Ukraine attracted a lot of attention in the international arena. This happened due to political problems, including war, and also to the general transition from one system to another. Diplomatic relations between Ukraine and the Vatican are bigger than relations between the two states. They have great importance in the context of interfaith harmony on the territory of Ukraine.

Key words: Church, state, society, state-church relations, models of state-church relations, national idea, politics, and religion.